

22 03 2017

Dj.8 nr. 103

AVIZ

la proiectul legii privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi
(nr.12 din 01.02.2017)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, și ale Legii privind actele legislative nr.780/2001 și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații în Parlament, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

Proiectul de lege a fost elaborat în temeiul pct.35 din Programul legislativ de realizare a angajamentelor de transpunere asumate în cadrul Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, pentru anii 2015–2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.146/2015.

Menționăm că, *Curtea de Conturi urma să prezinte spre examinare în Parlament (Comisiei Economie Buget și Finanțe) în perioada Sesiunii toamnă-iarnă 2016 un proiect de lege pentru modificarea și completarea Legii Curții de Conturi nr.261-XVI din 5 decembrie 2008*, conform prevederilor Titlului IV cap.7 art.49 și 50 și titlul VI cap.2 art.424, 426 și 427 din PNAAA, însă a înaintat un proiect de lege nou.

Scopul acestuia este resetarea cadrului legislativ în materie de audit public extern, reieșind din recomandările experților internaționali, în vederea modernizării cadrului juridic existent ținând cont de rigorile specifice domeniului dat, reglementările fiind reconsiderate și redefinite conform Standardelor internaționale de audit public extern adoptate de Organizația Internațională a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI).

2. Deși normele proiectului de lege în marea sa parte sunt identice celor în vigoare, acestea urmează a fi revăzute în modul corespunzător pentru a fi completate și concretizate în vederea neadmiterii adoptării unor reglementări cu caracter declarativ, lacunar sau discreționar, întru asigurarea concordanței depline cu cadrul juridic existent, precum și asigurarea unei conlucrări dintre Curtea de Conturi nu

doar cu organizațiile internaționale în domeniu, dar și cu Parlamentul Republicii Moldova și cu alte entități de stat specializate.

Întru realizarea scopului de bază al proiectului de lege au fost prevăzute unele noțiuni noi, atribuirea statutului de ISA Curții de Conturi și reglementarea expresă și succintă precum că, Curtea își exercită mandatul în conformitate cu standardele de audit din sectorul public recunoscute pe plan internațional (ISSAI).

Însă, cât privește reglementarea cooperării internaționale, proiectul prevede doar că Curtea este membru INTOSAI reprezentând Republica Moldova și poate efectua audituri comune sau paralele cu alte ISA, în baza acordurilor de colaborare.

Sub aspect conceptual atenționăm că, prevederile Titlului IV cap.7 art.49 și 50 și titlul VI cap.2 art.424, 426 și 427 din PNAAA nu au fost dezvoltate în textul proiectului de lege în mod suficient.

Mai mult, decât atât, proiectul de lege în redacția propusă dezvoltă principiul independenței activității Curții de Conturi prin diminuarea posibilităților de colaborare cu Parlamentul și alte instituții publice, precum și prin reglementări unilaterale privind drepturilor și obligațiilor Curții de Conturi adresate acestora.

3. Potrivit Notei Informative, adoptarea proiectului de lege nu implică cheltuieli suplimentare. În acest sens menționăm că, afirmația autorului este valabilă doar în cazul lipsei unei eventuale reorganizări, precum și a unor cheltuieli suplimentare în legătură cu implementarea unor acțiuni ce țin de aplicarea procedurii de certificare și de dezvoltare profesională, în legătură cu punerea în aplicare a legii suplimentar celor planificate pentru anul 2017. Dacă în cadrul examinării proiectului de lege se va constata necesitatea majorării cheltuielilor de la bugetul de stat, se va dispune efectuarea calculelor economico-financiare și elaborarea proiectului de lege privind modificarea Legii bugetului de stat pe anul 2017 nr.279/2016, conform prevederilor alin.(6) și alin.(7) al art.47 din Regulamentul Parlamentului.

4. De asemenea, este necesară efectuarea expertizei anticorupție, potrivit art.22 alin.(3) din Legea nr.780/2001.

Observații tehnico-juridice și redacționale:

La art.1, atenționăm asupra necesității revizuirii și utilizării constante și uniforme a denumirii corecte a autorității și a sintagmei prescurtate în textul proiectului de lege, cu respectarea prevederilor art.19 din Legea nr.780/2001 privind utilizarea unei terminologii constante și uniforme în tot textul legii, precum și în alte acte legislative, dacă acest termen este corect, iar folosirea lui repetată exclude confuzia. În tot textul proiectului de lege se utilizează următoarele noțiuni: Curtea de Conturi a Republicii Moldova, Curtea de Conturi, Curtea, CCRM, ISA.

Dacă se dorește utilizarea denumirii depline a autorității "Curtea de Conturi a Republicii Moldova", se va ține cont de necesitatea modificării tuturor actelor normative în vigoare pentru asigurarea concordanței cu prevederile legii noi. Totodată, urmează a fi completat titlul proiectului de lege cu cuvintele "a Republicii Moldova".

La art.1 alin.(1) definirea sintagmei prescurtate pentru tot textul proiectului de lege urmează a fi concretizată, ținând cont de faptul că, utilizarea mai multor noțiuni sau abrevieri în text cu referire la aceeași autoritate este inadmisibilă conform

normelor tehnicii legislative. Propunem utilizarea sintagmei ”Curtea de Conturi” întru asigurarea înțelegerii corecte și evitarea necesității de modificare a unor acte legislative doar sub aspectul denumirii.

Cu referire la abrevierea ISA, utilizarea acesteia în cazul atribuirii la CCRM urma a fi stabilită (ISA RM) pentru a nu fi confundată cu ISA în sensul noțiunii definite la art.2 ce se referă la organul public al oricărui stat, abilitat cu funcțiile respective. În textul proiectului de lege, cu referire la CCRM este suficientă reglementarea prevăzută la art.3 alin.(1) privind atribuirea statutului respectiv.

La alin.(1) atenționăm că, cuvintele ”organizarea și funcționarea” Curții de Conturi se repetă în conținutul prevederilor alin.(2) ce reglementează organizarea, atribuțiile, împuternicirile, precum și alte aspecte relevante pentru activitatea Curții de Conturi.

La art.2:

Definiția noțiunii ”*opinie de audit*” urmează a fi revăzută, deoarece textul acesteia nu conține doar definiția unui termen, a unei noțiuni, ci reglementează norme de drept material. Textul definiției se finalizează cu cuvintele ”criteriilor stabilite”. Textul ce urmează, necesită a fi delimitat într-un articol separat, care va fi constituit din alineate ce vor reglementa tipurile opiniilor de audit.

Definiția noțiunii ”*patrimoniu public*” urmează a fi concretizată, deoarece legislația în vigoare utilizează sintagma ”sector public” cu referire la economia națională, iar bunurile domeniului public și privat aparțin statului și unităților administrativ-teritoriale. Însă, reieșind din definiția noțiunilor de ”entitate auditată” și ”sector public” prevăzute în proiect, urmează a se prevedea totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale ale sectorului public, conform art.284 din Codul civil, pentru a se asigura concordanța noțiunilor definite în sensul proiectului, precum și pentru a exclude eventualele confuzii.

Noțiunea ”*raport anual de activitate*” necesită a fi concretizată și redactată întru evitarea unor confuzii cu ”raportul anual de audit”. Ambele urmează a fi prezentate Parlamentului și ambele vor conține concluzii din toate auditurile efectuate în cursul anului. Propunem definirea acesteia în felul următor ”raport anual de activitate al Curții de Conturi”, totodată fiind concretizate cuvintele ”extrase din situațiile financiare anuale auditate”, în sensul că acestea se referă la situațiile financiare ale Curții de Conturi, dar nu și altor entități auditate.

La noțiunea ”resurse financiare publice”, menționăm asupra necesității coordonării acesteia, precum și altor noțiuni definite de proiect, cu prevederile *Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, dispozițiile căreia se aplică la elaborarea, aprobarea, executarea, raportarea și controlul bugetelor și fondurilor componente ale bugetului public național, precum și la asigurarea monitoringului financiar al activității autorităților/instituțiilor publice la autogestiune, a întreprinderilor de stat/municipale și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public*. De altfel, nu este clar, cum poate fi efectuat auditul public extern în domeniul finanțelor publice, reieșind din alte noțiuni și criterii de delimitare decât cele stabilite de Legea nr.181/2014. Or, potrivit art.4 din Legea menționată, *finanțele publice* cuprind totalitatea resurselor financiare acumulate în numele statului și distribuite de către stat pentru îndeplinirea funcțiilor și sarcinilor sale. În funcție de nivelul de administrare, finanțele publice *se împart* în

finanțe administrate de Guvern și finanțe administrate de autoritățile administrației publice locale.

Deși, potrivit art.79 din Legea menționată, *modul de formare, gestionare și utilizare a resurselor bugetului public național*, precum și *de administrare a patrimoniului public*, se supune auditului public extern în conformitate cu legislația, respectiva legislație definește noțiunea de *finanțe publice drept* – ansamblu al relațiilor economice aferente formării și administrării resurselor bugetelor componente ale bugetului public național, a datoriei de stat, datoriei unităților administrativ-teritoriale și a altor active publice; iar noțiunea *surse de finanțare drept* – totalitate a mijloacelor financiare aferente operațiunilor cu activele financiare și cu datoriile bugetului.

La noțiunea ”standarde de audit” se va concretiza aprobarea acestora la nivel național, precum și autoritatea competentă, deoarece în cazul ISSAI, noțiunea este clar definită.

La art.3:

Norma alin.(1) cuvintele ”este protejată legal de orice ingerință externă” necesită a fi concretizată. În sensul protejării legale urmează a fi stabilite normele juridice necesare asigurării acesteia, ținând cont de faptul că în legislația în vigoare nu se utilizează sintagma ingerințe externe.

La alin.(3), cuvintele ”este independentă și” se vor omite, întru evitarea dublării prevederilor alin.(2) în partea ce ține de independența (funcțională și operațională).

Aspectul privind independența financiară se va examina reieșind din prevederile art.4.

La alin.(4), norma de reglementare se va concretiza pentru a exclude tălmăcirile diferite.

La art.4, care reglementează bugetul Curții de Conturi, atenționăm asupra necesității de examinare și reglementare suplimentară a normelor de drept material și a normelor de drept procedural. Sub aspect conceptual, urmare adoptării Legii nr.181/2014, legislația în vigoare urmează a fi modificată în sensul abrogării normelor speciale ce reglementează alte proceduri privind procesul bugetar decât cele prevăzute de Legea respectivă. Legea nr.181/2014 nu permite aplicarea altor proceduri în domeniul finanțelor publice decât cele prevăzute pentru toate entitățile finanțate de la bugetul de stat la art.50-art.54. Prin urmare, art.3 alin.(2) în partea ce ține de independența financiară și art.4 din proiectul de lege, contravin prevederilor Legii nr.181/2014 și nu pot fi acceptate.

Este de menționat că, art.133 din Constituție nu prevede în mod expres independența financiară a Curții de Conturi, precum nu conține reglementări privind modul de adoptare a bugetului acesteia, spre deosebire de art.64 alin. (1), art.95 alin. (1), art.121 alin.(1), care permit adoptarea unor norme juridice speciale în acest sens.

Totodată, atât normele în vigoare ale art.8 din Legea Curții de Conturi nr.261/2008, cât și ale art.4 din proiect nu conțin reglementări suficiente privind procedura de adoptare a bugetului Curții de Conturi în Parlament anterior includerii acestuia în bugetul de stat, *ca compartiment separat*. Faptul dat permite tălmăciri diferite și, respectiv, duce la aplicare diferită. Astfel, pînă în anul 2014 bugetul

Curții de Conturi a fost aprobat prin hotărîre a Parlamentului, și ulterior inclus în proiectul legii bugetare anuale, iar după adoptarea Legii nr.181/2014 bugetul respectiv se consideră adoptat de către Parlament la data adoptării bugetului statului, deși norma art.8 din Legea Curții de Conturi nr.261/2008 nu a fost supusă modificării.

La art.5:

Atenționăm că în titlu se menționează *principiile fundamentale* ale activității Curții de Conturi, iar în alin.(3) doar *principiile de activitate*, fapt ce denotă neconcordanța între acestea. Urmează a se preciza care alte principii se aplică în cadrul activității Curții de Conturi.

Norma alin.(1) lit.d), prevede că *misiunea de bază a activității Curții de Conturi rezidă în certificarea personalului cu atribuții de audit public*. Fără a diminua importanța sau necesitatea atribuției respective a Curții de Conturi, considerăm că aceasta nu poate constitui misiunea de bază a activității autorității, deoarece nu este un gen de activitate, ci o condiție stabilită în vederea asigurării cu personal calificat și profesionist în domeniul activității de audit.

În acest sens, urmează a se explica scopul normelor proiectului de lege în sensul certificării personalului cu atribuții de audit public și statutul acestuia, examinate în raport cu prevederile Legii privind activitatea de audit nr.61/2007. Totodată, urmează a se explica care este valabilitatea certificatului de calificare al auditorului eliberat conform Legii menționate în cazul candidării la funcția de personal cu atribuții de audit public.

Se va examina capacitatea financiară și organizațională a Curții de Conturi de organizare a cursurilor de instruire, ca gen de activitate permanent.

De asemenea, prin proiectul de lege se va concretiza procedura de desfășurare a activității de certificare a *personalului cu atribuții de audit public*, deoarece nu este clar cine și în ce condiții și la care etapă va efectua instruirea personalului.

Se va concretiza dacă, candidatul la funcția de auditor public va fi instruit și certificat anterior angajării sau va obține statutul respectiv după angajare, conform art.22 alin.(6) din proiect, condiția deținerii certificatului de auditor public nefiind obligatorie la angajare.

Reieșind din art.24 alin.(4), care prevede că perioada de activitate în calitate de auditor public se include în durata stagiului se deduce că deținerea certificatului de auditor public, ulterior, va permite auditorului să desfășoare activitatea de audit, conform Legii privind activitatea de audit nr.61/2007. Sub aspect juridic, acest drept conferit prin lege, necesită a fi reglementat expres, atât prin textul proiectului de lege, cât și prin modificarea Legii privind activitatea de audit nr.61/2007, pentru a exclude tălmăcirile diferite.

La alin.(3) lit.d) și lit.e), stabilesc două principii noi de activitate a Curții de Conturi – profesionalism și responsabilitate. Atenționăm că, dacă principiul profesionalismului Curții de Conturi este reflectat prin criteriile stabilite la art.15, art.23, art.24, art.26, art.27 din proiect, principiul responsabilității nu este suficient dezvoltat și necesită a fi reglementat suplimentar.

Art.6, intitulat "Conlucrarea cu Parlamentul", necesită a fi revăzut sub aspect conceptual și redacțional. Titlul articolului nu corespunde cu conținutul deoarece textul nu conține nici o informație privind conlucrarea Curții de Conturi cu

Parlamentul. Normele alin.(1) conțin calendarul prezentării în Parlament a rapoartelor de către Curtea de Conturi. Caracterul imperativ al normelor nu permite deducerea modului de conlucrare a autorităților. În lipsa unor termeni, a procedurii și mecanismului de examinare a rapoartelor menționate la lit.a)-d), toată conlucrarea se reduce la prezentarea formală a acestora în Parlament. De altfel, și faptul dat permite tălmăciri diferite privind obligativitatea audierii raportului în cadrul ședinței plenare a Parlamentului. Această formalitate nu presupune acțiuni suplimentare nici din partea Curții de Conturi, nici din partea Parlamentului, fiind exclusă posibilitatea aprecierii rapoartelor și a rezultatelor activității Curții de Conturi, reieșind din principiile stabilite la art.5 alin.(3).

Alin.(2) prevede posibilitatea efectuării auditului extern doar a situațiilor financiare a Curții de Conturi de către o organizație de audit extern independentă. Norma alin.(2), conține norme de drept material și de drept procedural ce urmează a fi delimitate și concretizate separat. Aceste norme, la fel, nu presupun conlucrarea între Parlament cu Curtea de Conturi, ci se referă la selectarea unei organizații de audit extern independentă. Procedura de selectare urmează a fi concretizată în vederea atribuirii normelor de reglementare a unui caracter clar, cert și previzibil, care ar asigura transparență și plenitudine în procesul de aplicare.

Conlucrarea între autoritățile statului se realizează prin diferite modalități. Însă, nici norma alin.(1) al art.7 din proiect, intitulat "Relațiile Curții cu autoritățile publice și alte instituții" nu permite înțelegerea modului de conlucrare a Curții de Conturi cu alte autorități, instituții publice inclusiv organele de drept.

Normele art.7 alin.(2) – alin.(7) reglementează doar drepturile Curții de Conturi de a sesiza organele de drept, de a solicita efectuarea unor acțiuni organelor de drept și altor entități de stat specializate.

Legea nr.261/2008 prevede la art.30 alin.(4), ca excepție, dreptul Parlamentului sau a fracțiunilor parlamentare de a solicita Curții de Conturi efectuarea unor acțiuni de audit. Acțiunile de audit pot fi solicitate fără decizia Parlamentului, la cererea oricărei fracțiuni parlamentare, o dată în semestru.

Cu titlu de informare, menționăm asupra existenței unor practici diferite în legislația altor state în acest sens, care însă *conțin* reglementări privind posibilitatea solicitării efectuării acțiunilor de audit din partea autorității legislative, cum ar fi de exemplu:

Art.3 și art.4 alin.(2) din Legea României nr.94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi (actualizată și republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.238/3.IV.2014) prevăd că Curtea de Conturi decide în mod autonom asupra programului său de activitate. Controalele Curții de Conturi se inițiază din oficiu și nu pot fi oprite decât de Parlament și numai în cazul depășirii competențelor stabilite de lege. Hotărârile Camerei Deputaților sau a Senatului, prin care se cere Curții de Conturi efectuarea unor controale, în limitele competențelor sale, sunt obligatorii. Nici o altă autoritate publică nu o mai poate obliga. La cererea Camerei Deputaților sau a Senatului, Curtea de Conturi controlează modul de gestionare a resurselor publice și raportează cele constatate.

Art.33 din Legea Curții de Conturi a Federației Ruse nr.41-Φ3 din 05.04.2013 prevede la pct.6 și pct.7 că, la elaborarea planurilor de activitate a Curții de Conturi se examinează obligatoriu cererile Președintelui Federației Ruse, Guvernului,

deputaților Dumei de Stat, comisiilor camerelor Adunării Federale și a Consiliului Federației, organelor puterii de stat federale, organelor puterii de stat ale subiecților Federației.

Activitățile de control și de expertiză analitică, desfășurate la solicitarea sau comanda Președintelui Federației Ruse, în temeiul hotărârilor Adunării Federale sau a Dumei de Stat, precum și a nu mai puțin de 1/5 din numărul total de membri ai Adunării Federale sau de deputați ai Dumei de Stat, privind obiectul de audit (control), se includ în planul anual de activitate a Curții de Conturi, conform hotărârii Colegiului Curții de Conturi.

Principiul independenței Curții de Conturi stabilit prin lege nu este unul absolut, ci permite atenționarea, sensibilizarea autorității respective asupra unor nereguli în cadrul administrării resurselor financiare publice, în limitele competențelor stabilite de lege. Solicitarea efectuării auditului din partea unor autorități publice, nu poate conduce la influența sau implicarea în orice mod în activitatea autorității. Iar delimitarea prin lege a subiecților și a numărului de adresări ține de oportunitatea politică.

Prin urmare, considerăm că, aspectul de conlucrare a Curții de Conturi cu Parlamentul și cu alte autorități nu este suficient dezvoltat prin normele proiectului de lege și urmează a fi examinat și concretizat ținând cont de principiile stabilite de lege, în vederea asigurării unei activități eficiente.

La art.6, alin.(1), cuvântul "către" se va substitui cu cuvintele "până la".

Norma lit.a), necesită revăzută și concretizată în partea ce ține de opinia auditorului extern și descrierea modului în care au fost *abordate recomandările din anii anteriori*, deoarece conțin ambiguități și permit tălmăcirii diferite și nu este clar scopul reglementării. Nu este clar subiectul căruia i se adresează abordarea recomandărilor, precum și numărul anilor precedenți, care poate conduce la repetarea informației privind abordarea unor recomandări în decursul mai multor ani. Reiterăm că, reglementările privind structura și cerințele referitoare la conținutul rapoartelor respective urmează a fi divizate și reglementate în mod separat prin articole suplimentare incluse în proiect (după art.32).

La ar.7:

Caracterul general și declarativ al normelor articolului respectiv, în redacția propusă, poate genera multiple interpretări și dificultăți în procesul de aplicare, fiind în contradicție cu prevederile legislației în vigoare.

Norma *alin.(1)* are caracter declarativ și nu presupune oferirea de informații sau desfășurarea unor activități de către Curtea de Conturi.

Norma *alin.(3)* necesită revăzută sub aspect redacțional. Considerăm că, normele *alin.(2)* și *alin.(3)* pot fi comasare având același obiect de reglementare.

Norma *alin.(4)* urmează a fi concretizată în vederea garantării respectării drepturilor procesuale ale subiecților, precum și respectării unor garanții prevăzute de lege. Norma nu poate fi aplicată în mod incontestabil oricăror situații și domenii juridice, inclusiv de procedură penală. În redacția propusă acestea pot constitui obiect de examinare sub aspectul constituționalității.

La alin.(5) norma, la fel, necesită a fi revăzută și concretizată, pentru a exclude tălmăcirile diferite. Propunem divizarea acesteia în două alineate deoarece se referă la subiecți și proceduri diferite. În prima parte se va concretiza că, Curtea

de Conturi poate contracta specialiști calificați sau entități specializate pentru prestarea de servicii/ acordarea asistenței de specialitate. Partea a doua, prevede că Curtea este în drept să solicite *entităților de stat specializate efectuarea verificărilor de rigoare*, care de fapt reprezintă sesizarea organelor de drept sau a organelor de control privind încălcările depistate în cadrul desfășurării activității de audit.

Noțiunile *entitate specializată* și *entitate de stat specializată*, necesită a fi definite în sensul articolului respectiv, deoarece legislația în vigoare utilizează noțiuni diferite. Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 utilizează noțiunea de *entitate de drept public*, Legea contabilității nr.113/2007 și Legea nr.61/2007 noțiunea *entitate de interes public*, iar Legea privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne nr.288/2016 utilizează noțiunea de *entitate specializată*, cu referire la o subdiviziune structurală specializată a MAI.

La art.8, atenționăm că, art.49 și art.50 din PNAAA prevăd schimbul de informații, de experiență și de bune practici, printre altele cu ajutorul schimbului de personal și al acțiunilor comune de formare în acest domeniu, *asigurarea unei cooperări eficiente cu instituțiile și organismele relevante ale UE, în cazul controalelor, inspecțiilor și auditurilor la fața locului legate de gestiunea și controlul fondurilor UE*, conform normelor și procedurilor relevante.

De asemenea, nu sunt dezvoltate aspectele de cooperare tangente acțiunilor de luptă împotriva fraudei și a corupției ce implică cooperarea părților în ceea ce privește schimbul de informații, de experiență și de bune practici, îmbunătățirea metodelor de combatere și de prevenire a fraudei și a corupției în domeniile reglementate de Capitolul 7, inclusiv asigurarea accesului Inspectorilor Comisiei Europene și altor persoane împuternicite de Comisia Europeană sau de CCE ce pot desfășura controale și audituri documentare sau la fața locului, la sediul oricărei entități, precum și la sediul subcontractorilor acesteia din Republica Moldova, care gestionează fonduri UE sau participă la execuția acestora.

Reieșind din scopul legii, urma a fi reglementat cel puțin aspectul de cooperare privind gestiunea fondurilor UE.

La art.9:

La *alin.(2)* textul "revizuit în fiecare an, care stabilește obiectivele strategice, obiectivele specifice și acțiunile, pentru a contribui mai eficient la îndeplinirea misiunii CCRM" se vor substitui cu cuvintele "actualizat anual", cu scop de rigoare redacțională și întru evitarea de tautologii juridice. Obiectivele strategice și acțiunile se conțin în strategia ce urmează a fi aprobată de plenul Curții de Conturi, conform art.14 lit.a) din proiect și menționată în prima parte a textului *alin.(2)*.

La *alin.(3)* atenționăm asupra necesității de concretizare a denumirii programului (activității) de audit anual și multianual, ținând cont de art.14 lit.e) care prevede aprobarea programelor anuale și multianuale de activitate.

La examinarea art.9 se va ține cont de obiecția expusă la art.6, privind conlucrarea cu Parlamentul.

La art.10:

Alin.(1) prevede că *Curtea este constituită din conducere, Plen și aparat.* Art.11 din proiect reglementează "Conducerea", stabilind la *alin.(1)* că *conducerea se exercită de Președintele Curții de Conturi.*

Dacă conducerea se exercită de Președinte unipersonal, în textul proiectului se va menționa doar funcția de Președinte în fiecare caz de reglementare.

Totodată, potrivit art.13 alin.(1) Plenul este organ colegial, care emite decizii sub formă de hotărâri.

Constatăm că, deși din prevederile *art.133 din Constituție, precum și din prevederile art.3 alin.(1) din proiect, rezultă în mod expres că Curtea de Conturi este autoritate publică abilitată cu funcții de control asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare publice, aceasta fiind constituită din 7 membri*, proiectul de lege denaturează forma și statutul organului de conducere sub formă de organ colegial, deplasând autoritatea și importanța acestuia către Președintele Curții de Conturi.

Este cert faptul că, conducerea Curții de Conturi este exercitată de un organ colegial constituit din 7 membri, deciziile căruia se adoptă prin vot exprimat în cadrul unei ședințe deliberative. Președintele Curții de Conturi este membrul organului de conducere și exercită funcția de conducere executivă a autorității, subordonându-se deciziilor adoptate de organul colegial respectiv. Ori, conducerea Curții de Conturi nu face parte din categoria organelor de conducere unipersonale pe lângă care poate fi format un consiliu sau comitet responsabil de anumite probleme.

Prin urmare, fără a diminua importanța funcției de Președinte a Curții de Conturi, considerăm necesar a se specifica la art.13 alin.(1) că Plenul este organ colegial de conducere.

Respectiv, la *art.10 alin.(1)* cuvântul "conducere" se va substitui cu cuvintele "Președintele Curții de Conturi", iar *art.11 se va exclude*, ca fiind de prisos. Reglementarea privind vicepreședintele Curții de Conturi urmează a fi inclusă la *alin.(2) al art.12*, care va prevedea că, în absența Președintelui Curții de Conturi, atribuțiile prevăzute la alin.(1) sînt exercitate de vicepreședinte.

Alin.(2) necesită a fi concretizat și revăzut sub aspect redacțional. Legea nr.98/2012 utilizează noțiunile de subdiviziuni teritoriale, inclusiv în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia.

Norma art.12 alin.(1) lit.h) nu poate fi acceptată în redacția propusă, deoarece conține o normă de trimitere de blanchetă. Nu este clar, care atribuții și conform cărei legi pot fi exercitate de Președinte. Această obiecție este valabilă și pentru *art.14 lit.j)*.

La art.14 norma lit.f) prevede că Plenul aprobă normele de angajare, testare și promovare a personalului. Atenționăm că, raporturile juridice menționate sunt reglementate de Codul muncii nr.154/2003 și Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.158/2008, precum și de actele legislative subordonate. Curtea de conturi nu este în drept să adopte alte norme juridice de ordin intern, decît cele prevăzute expres în textul actelor legislative menționate. Nu este clar ce fel de testare se are în vedere.

La art.15:

La alin.(2) lit.a) care stabilește limita de vîrstă pentru candidatul la funcția de membru al Curții de Conturi de 70 de ani, atenționăm asupra necesității de examinare suplimentară a normei în cauză prin prisma respectării principiilor egalității și nediscriminării garantate de Constituție, la stabilirea condițiilor speciale pentru numirea în funcție de demnitate publică.

Cu referire la practica jurisprudenței constituționale, menționăm că, prin H.C.C. nr.6 din 22.03.2011, Curtea Constituțională a observat că, ”Este firesc și necesar ca exercitarea unor funcții importante sub aspectul interesului general al societății să fie reglementată prin lege, inclusiv să fie impuse anumite condiții și restricții.”

Art.2 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice interzice discriminările bazate pe rasă, sex, religie, opinie, avere, origine socială etc., dar nu interzice ca statele contractante să impună, pe cale legislativă, condiții speciale pentru accesarea la o funcție publică, cum ar fi deținerea anumitor competențe lingvistice, cunoașterea drepturilor civile, obligațiile militare, limita de vîrstă, aptitudinile fizice etc.

Totodată, Curtea a observat că prevederile legislației comunitare în aspectul dat sunt preluate de legislația națională. Astfel, art.7 alin.(5) al Legii nr.121/2012 cu privire la asigurarea egalității prevede: „(5) Orice deosebire, excludere, restricție sau preferință în privința unui anumit loc de muncă nu constituie discriminare în cazul în care, prin natura specifică a activității în cauză sau a condițiilor în care această activitate este realizată, există anumite cerințe profesionale esențiale și determinante, cu condiția ca scopul să fie legitim și cerințele proporționale.”

Ținînd cont de tendința de adoptare prin legi speciale a normelor privind limita de vîrstă pentru ocuparea anumitor categorii de *funcții de demnitate publică*, precum cele prevăzute la art.11 din Legii nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, se impune necesitatea completării art.12 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr.199/2010, cu reglementări de rigoare în vederea asigurării egalității cerinței privind limita de vîrstă.

La art.16 alin.(6), norma de reglementare urmează a fi concretizată în sensul referirii acesteia la statutul de *candidat* la funcția de membru al Curții de Conturi. Totodată, în redacția propusă aceasta dublează norma art.20 alin.(3) din proiect. Atenționăm asupra inadmisibilității dublării normelor juridice, potrivit prevederilor Legii nr.780/2001.

La art.19:

La alin.(2) lit.f) și lit.g) se va concretiza care este ”cea mai înaltă autoritate competentă” cu scop de rigoare juridică și pentru a exclude tălmăcirile diferite.

La alin.(3), urmează a se ține cont de riscurile eventuale ce pot surveni în desfășurarea Plenului Curții și, prin urmare, a întregii activități ai Curții de Conturi, în cazul suspendării activității a mai mult de doi membri ai Curții de Conturi concomitent.

Norma alin.(4), urmează a fi divizată și reglementată prin două alineate, avînd obiectele de reglementare diferite. Cuvîntul ”decizie” se va substitui cu cuvîntul ”hotărîre” în ambele cazuri, conform art.47 alin.(4) din Regulamentul Parlamentului.

La art.21:

La alin.(2) se va argumenta necesitatea specificării condiției referitoare la studiile superioare *universitare*. Atenționăm că, potrivit Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2014 studiile de învățămînt superior sunt organizate în trei cicluri: studii superioare de licență, studii superioare de master (inclusiv studii

superioare integrate), studii superioare de doctorat. Această obiecție se referă și la art.23 alin.(2) din proiect în egală măsură.

Totodată, se va examina posibilitatea completării art.21 cu o normă de reglementare suplimentară similară celei prevăzute la art.23 alin.(1) lit.e) din proiect.

La art.22:

La alin.(3) cuvintele "dă dovadă de" propunem să fie substituite cu cuvintele "respectă următoarele principii:"

La alin.(4), normele de reglementare nu pot fi acceptate în redacția propusă și necesită a fi revăzute și coordonate cu prevederile legislației în domeniul contravențional și penal în vigoare, precum și ținând cont de lipsa unor reglementări cu referire la "temeiul prezentei legi".

La art.23, se va concretiza care categorie de personal se are în vedere. Totodată, atenționăm că, art.27 din Legea nr.158/2008 stabilește condițiile pentru a candida la o funcție publică, de care urmează a se ține cont la definitivarea proiectului de lege.

La art.24, alin.(3) dublează parțial prevederile art.22 alin.(3) și urmează a fi revăzut sub aspect redacțional.

La art.25:

Atenționăm că, titlul se referă la personalul cu atribuții de audit public, iar în text se utilizează noțiunea de angajat. Totodată, în cazul în care Parlamentul va decide acordarea garanției de inviolabilitate subiecților respectivi, se va ține cont de faptul că garanția se va aplica doar deținătorilor statutului de auditori publici pentru perioada exercitării atribuțiilor în cadrul Curții de Conturi.

La alin.(1) și alin.(2) expresiile referitoare la inviolabilitatea "personalității angajatului" și a "localului lui de serviciu" necesită a fi revăzute și concretizate în scop de rigoare juridică și redacțională.

La art.27:

Din titlul articolului se vor exclude cuvintele "a calificării", ca fiind de prisos.

La alin.(1) cuvintele "Curtea își stabilește o Strategie" se vor substitui cu cuvintele "Plenul aprobă Strategia".

La alin.(2) cuvintele "Conducerea CCRM" se vor substitui cu cuvintele "Președintele Curții de Conturi", iar cuvintele "a calificării profesionale" se vor substitui cu cuvântul "profesională".

La art.28 alin.(1) lit.b), cuvintele "să intre liber" se vor substitui cu cuvintele "are acces liber", iar la lit.c) cuvântul "confirmate" se va exclude.

La art.30:

La alin.(2), se va concretiza sensul juridic al cuvintelor "are dreptul de a urmări fondurile", pentru a exclude tălmăcirile diferite.

La alin.(4), se va concretiza scopul normei, inclusiv reieșind din prevederile alin.(6). Propunem următoarea redacție: "Curtea de Conturi efectuează auditul financiar al entităților publice."

La alin.(7), urmează a fi prezentate argumentele de rigoare privind necesitatea normei propuse și concordanța acesteia cu PNAAA și rigorile standardelor internaționale în aspectul privind procedurile de conlucrare, în vederea determinării

plenitudinii raporturilor reglementate și, respectiv, a oportunității proiectului de lege.

Art.31, urmează a fi completat cu norme suplimentare prin care se vor stabili termene de înaintare a explicațiilor și declarațiilor de către entitatea auditată (la alin.(2), precum și a termenului de examinare a acestora de către Curtea de Conturi (alin.4).

La art.32 alin.(4), necesită a fi revăzut și concretizat, deoarece nu se referă doar la rapoartele de audit, ci țin de măsurile de ordin procedural necesare de întreprins urmare constatărilor încălcărilor legislației în vigoare de către Curtea de Conturi. Acest alineat, examinat în raport cu atribuția de constatare a contravențiilor, prevăzută la art.28 alin.(2) lit.d), necesită a fi reglementat printr-un articol separat (după art.34).

La art.33:

La alin.(3) norma de reglementare are caracter permisiv și discreționar, care poate duce la aplicarea sau neaplicarea de sancțiuni, la discreția auditorului public. Aceasta urmează a fi revăzută și concretizată, pentru a-i atribui certitudine și claritate, necesare procesului de aplicare.

La alin.(4) se va concretiza care instituții ierarhic superioare se au în vedere (ale entității auditate).

La art.34, urmează a se examina suplimentar aspectul privind "termenul stabilit" de raportare a implementării recomandărilor Curții de Conturi. Termenii, pentru încălcarea cărora se prevede răspundere contravențională urmează a fi stabiliți în textul legii. Stabilirea acestora prin textul raportului de audit este inoportună și nu poate fi acceptată.

La art.35:

Articolul urmează a fi revăzut și concretizat sub aspect structural și redacțional, inclusiv reieșind din denumirea Capitolului IV, ce presupune existența unor dispoziții tranzitorii.

La alin.(1) cuvintele "data adoptării" propunem să fie substituite cu cuvintele "data publicării", pentru a exclude riscurile de punere în aplicare anterior datei publicării oficiale a legii și a asigura concordanța cu prevederile art.76 din Constituție și ale Hotărîrii Curții Constituționale nr.32 din 29.10.1998 privind interpretarea art.76 din Constituția Republicii Moldova "Intrarea în vigoare a legii", care prevăd că legea intră în vigoare la data publicării în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova" ori la data indicată expres în textul acesteia, dar care nu poate să preceadă data publicării.

De asemenea, se vor specifica dispozițiile tranzitorii ce țin de statutul juridic ulterior al actualilor membri ai Curții de Conturi deținut la data intrării în vigoare a legii.

Oportunitatea adoptării acestuia ține de competența exclusivă a Parlamentului.

**Șef Direcție Generală
Ion CREANGĂ**